

Yttrande

Datum 2016-02-24

Dnr 1.1.4-3800-2015

Avdelning Kulturmiljöavdelningen

Enhet Kulturmiljöintegrering

Författare Anders Hedlund

Mötesdag 2016-02-29

Beslutande Lars Amréus

Föredragande Anders Hedlund

Gemensam beredning

Trafikverkets inriktningsunderlag

Trafikverket har remitterat ett så kallat inriktningsunderlag inför transportinfrastrukturplaneringen för perioden 2018-2029 (rapport TRV 2015:180).

Inriktningsunderlaget är upprättat på regeringens uppdrag i enlighet med direktiv som lämnats i maj 2015 (N2015/4305/TIF). Remissvaret ska lämnas till regeringskansliet, Näringsdepartementet.

Synpunkter

Riksantikvarieämbetets synpunkter kan sammanfattas enligt följande:

- De nationella målen för kulturmiljöarbetet bör inkluderas i det transportpolitiska hänsynsmålet.
- Trafikverkets leverans kvalitet miljö och hälsa omfattar vitt skilda aspekter vilka kommer till uttryck i tre delmått. Delmått landskap bör utgöra en egen leverans kvalitet.
- Bristerna i transportinfrastrukturens landskapsanpassning är synnerligen otillfredsställande. En kraftig ökning behövs när det gäller omfattningen av riktade åtgärder.
- Statliga investeringar i transportinfrastrukturen ska präglas av förebildlighet. Detta bör även omfatta kulturmiljöarbete och landskapsanpassning.
- Den metodik (LKA) för landskapsanalys som tagits fram är ändamålsenlig och bör implementeras på det sätt som Trafikverket föreslår.
- Ökade ansträngningar kring landskapsanpassning kräver fortlöpande kompetens- och metodutveckling, främst hos Trafikverket.

Det transportpolitiska hänsynsmålet för säkerhet, hälsa och miljö innefattar samtliga 16 miljö kvalitetsmål. Därmed omfattar hänsynsmålet kulturmiljö, i den mån detta framgår av miljö kvalitetsmålen och deras preciseringar. Nya nationella mål för kulturmiljöarbete gäller från 2014. Riksantikvarieämbetets uppfattning är att dessa mål är högst relevanta för transportpolitiken och bör inkluderas i hänsynsmålet. Denna uppfattning stärks av att kulturmiljömålen inkluderats i Trafikverkets leverans kvalitet för miljö och hälsa, genom den riktlinje för delmålet landskap som nyligen beslutats om.

Riksantikvarieämbetet

Storgatan 41

Box 5405

114 84 Stockholm

Tel 08-5191 8000

E-post riksant@raa.se

Hemsida www.raa.se

Org.nr 202100-1090

Plusgiro 599 94-4

Bankgiro 5052-3620

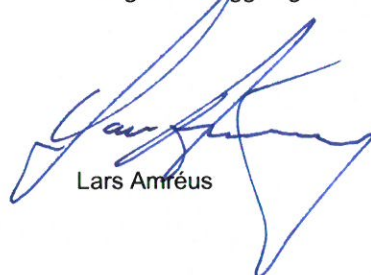
Trafikverkets leverenskvalitet miljö och hälsa omfattar tre delmått: klimat, hälsa och landskap. Delmålet landskap är i sig brett formulerat och innefattar bland annat samtliga av de perspektiv som framgår av de nationella målen för kulturmiljöarbetet. Riksantikvarieämbetets uppfattning är att transportinfrastrukturens landskapspåverkan är så komplex och omfattande att delmålet landskap bör utgöra en egen leveranskvalitet i styrsystemet.

Av det remitterade inriktningsunderlaget framgår att transportinfrastrukturen uppvisar stora brister när det gäller landskapsanpassningen, trots att ansträngningar att genomföra landskapsåtgärder har ökat under innevarande planperiod. Trafikverket gör i sitt underlag bedömningen att de medel som avsatts för så kallade riktade åtgärder är otillräckliga och att takten i åtgärdsarbetet kraftigt måste öka. Riksantikvarieämbetet delar Trafikverkets bedömningar när det gäller bristerna i landskapsanpassningen och behovet av att öka takten i åtgärdsarbetet.

När det gäller statliga investeringar i ny och ombyggd infrastruktur ska självklart förebildlighet eftersträvas. Riksantikvarieämbetet menar att detta inte bara ska gälla arkitektur och gestaltning, utan också kulturmiljöarbete och landskapsanpassning. Ett av flera verktyg i det arbetet utgörs av den metodik för landskapskaraktärsanalys, LKA, som Trafikverket har tagit fram. Riksantikvarieämbetet har följt Trafikverkets utvecklingsarbete och menar att metodiken är ändamålsenlig för att hantera aspekter på kulturmiljö och landskap. LKA-metodiken bör implementeras i transportinfrastrukturplaneringen på det sätt som föreslås och även i sådana sektorsövergripande sammanhang som nämns i Trafikverkets inriktningsunderlag.

De ökade ansträngningar kring landskapsanpassning som Riksantikvarieämbetet anser behövs, och som Trafikverkets underlag pekar på, kräver fortlöpande kompetens- och metodutveckling när det gäller frågor om kulturarv och kulturmiljö.

Detta beslut har fattats av riksantikvarien Lars Amréus efter föredragning av antikvarien Anders Hedlund. Även enhetschefen Ylva Blank har varit med om den slutliga handläggningen.



Lars Amréus



Anders Hedlund

Kopia: Trafikverket